

MMB201700000132

Tajemník Magistrátu města Brna

Zasedání Zastupitelstva města Brna č. Z7/25
konané dne 31. ledna 2017

Informativní zpráva
o vyřízení dotazů, připomínek a podnětů členů ZMB ze zasedání Zastupitelstva města
Brna č. Z7/24 konaného dne 13. prosince 2016
(Souhrn odpovědí členům ZMB)

Bc. Roman Onderka

- popřál primátorovi a členům ZMB pěkné svátky a nový rok.

MUDr. Daniel Rychnovský

- požádal, aby v důvodové zprávě bylo uvedeno více informací o osobnostech, jimž je umístována pamětní deska jako dnes Guido Glückovi.

Odpověď PhDr. Viery Rusinkové, vedoucí Odboru kultury MMB:

Na zasedání ZMB č. Z7/24 konaném dne 13. 12. 2016 byl projednán v bodě č. 31 dodatek č. 1 ke smlouvě č. 7316093411 o poskytnutí individuální investiční dotace uzavřené dne 16. 9. 2016 mezi statutárním městem Brnem a Německým kulturním spolkem region Brno se sídlem Jana Uhra 170/12, Veverčí, 602 00 Brno, IČ 44990456. Předmětem poskytnuté dotace je realizace pamětní desky věnované PhDr. Guido Glückovi, na jehož osobnost jste se dotázal. Vzhledem k tomu, že s podrobnějšími informacemi k této osobnosti byli zastupitelé seznámeni již v rámci projednávání poskytnutí dotace na zasedání ZMB č. Z7/20 konaném dne 6. 9. 2016, v zájmu přehlednosti materiálu jsme nepovažovali za nutné tyto informace při projednávání dodatku ke smlouvě o poskytnutí dotace uvádět. Na základě Vašeho dotazu doplňujeme následující informace.

PhDr. Guido Glück byl obecně uznávaným antifašistou a je považován za velkou osobnost německého demokratického Brna 20. a 30. let 20. století s širokým tvůrčím záběrem, aktivním přístupem k problematice česko-německého soužití i poměrně pestrými životními osudy. Jeho boj za společnou divadelní práci zůstává dodnes dobrým příkladem snahy o nalezení styčných bodů mezi oběma národy. PhDr. Guido Glück jako brněnský spisovatel, pedagog, básník, dramatik, libretista, režisér, kritik, překladatel a vydavatel pedagogicky působil v bývalé Masaryk-Volkshochschule, která se nacházela na Janáčkově náměstí 654/2a v Brně (dnešní Filozofická fakulta MU – některá pracoviště).

PhDr. Guido Glück se narodil 7. 1. 1882 v italské Barce, ale jeho otec pocházel ze Znojemska a matka, rozená Roháčková, z Brna. Rodina se v roce 1885 vrátila z Itálie do Brna, kde začal navštěvovat německé gymnázium, později studoval germanistiku ve Vídni a Štýrském Hradci. V letech 1904–1910 vyučoval němčinu, latinu a řečtinu na břeclavském gymnáziu. Své zkušenosti zúročil ve svém prvním románu "Der goldene Boden" (1912), i v tom následujícím "Der weite Weg"- Glück. V románech popisoval národnostní problematiku smíšeného města. V roce 1910 se vrátil do Brna, kde se stal profesorem na německém gymnáziu. Po vzniku Československa se stal spoluzakladatelem německé divadelní společnosti a současně založil

divadelní časopis "Die Rampe". Jako divadelní kritik publikoval v mnoha novinách. V letech 1922–1932 působil ve funkci divadelního dramaturga a režiséra, je autorem mnoha inscenací a her.

V roce 1939 umělec odešel do ústraní a opustil společenské dění, ale pomáhal německým emigrantům, kteří prchali z Německa před nacismem a našli dočasné útočiště i v Brně. V době Protektorátu výrazněji literárně nevystupoval, působil jako učitel němčiny na několika brněnských úřadech. To mu paradoxně velmi pomohlo v poválečných letech. Dle doložených tvrzení tehdejších Glücklichových studentů prý jejich pedagog namísto výuky v hodinách často odvážně kritizoval nacistický režim a předpovídal jeho brzký konec. Jako oficiálně uznáný antifašista směl po skončení 2. světové války zůstat v Brně, kde 18. 8. 1954 zemřel. Podrobnější informace naleznete v příloženém článku Mgr. Jiřího Skoupého, který vyšel v roce 2011 ve sborníku Brno v minulosti a dnes.

Článek Mgr. Jiřího Skoupého s názvem Ph.Dr. Guido Glück – umělec, občan a člověk tvoří přílohu č. 1 této informativní zprávy.

-
- dotázal se na realizaci projektu tramvajové trati Stránská skála – Líšeň, Holzova.
/Richard Mrázek, náměstek primátora – odpověděl, že dokumentace pro územní rozhodnutí a stavební povolení bude dokončena začátkem příštího roku a realizace by mohla začít v druhé polovině příštího roku./

MVDr. Vlastimil Žďárský

- zareagoval na odpověď na svou interpelaci z minulého zasedání ZMB a dotázal se, zda bude pokračovat nárůst zaměstnanců.
- vyjádřil se k zastoupení politiků v příspěvkových organizacích za současného vedení.
/Ing. Petr Vokřál, primátor – odpověděl, že spousty míst jsou vyvolány legislativou a přenesenou činností. Sdělil, že v řadě příspěvkových organizací jako nemocnice, divadla apod. je vliv politiků přes dozorčí rady zřejmý./

RNDr. Mojmír Vlašín

- dotázal se, jakým způsobem a kolik MP Brno řešila přestupků podle vyhlášky č. 10/2010 čl. 2, odst. 2a, ve věci používání fukarů v opačném směru tzn. vyfukování.

Odpověď Bc. Luboše Oprchala, ředitele Městské policie Brno:

Reaguji na Vámi vznesený podnět, který se týkal počtu řešených přestupků podle vyhlášky města Brna č. 10 z roku 2010 čl. 2 odst. 2a, ve které je stanovena povinnost zvolit takové technologie čištění, které nezvyšují prašnost. Není-li to možné, je povinná učinit přiměřená opatření proti vyvolání prašnosti, např. kropení apod. K uvedenému Vám sděluji, že v našem informačním systému nebyl za poslední tři roky zaznamenán žádný přestupek uvedeného jednání.

-
- požádal o písemné vyjádření ředitele Správy hřbitovů Brno, p. o., ředitele Veřejné zeleně města Brna, p. o., a ředitele Brněnských komunikací, a. s., ve věci zmíněné vyhlášky č. 10/2010.

Odpověď Ing. Martina Vaněčka, vedoucího Odboru životního prostředí MMB:

Reaguji na Vaši interpelaci, kterou jste vznesl na zasedání ZMB dne 13. 12. 2016 a ve které žádáte odpověď na používání fukarů zaměstnanci Správy hřbitovů města Brna, příspěvkové organizace a Veřejné zeleně města Brna, příspěvkové organizace. Ve své interpelaci zmiňujete, že používání fukarů k vyfukování proudu vzduchu k odfukování nečistot zakazuje vyhláška č. 10/2010, čl. 2, odst. 2a. Ve vyhlášce č. 10/2010, čl. 2, odst. 2a se cituje:

(2) Osoba provádějící čištění ulic a jiných veřejných prostranství:

- a) je povinna zvolit takové technologie čištění, které nezvyšují prašnost. Není-li to možné, je povinna učinit přiměřená opatření proti vyvolání prašnosti, např. kropení apod.

Obě městské organizace používají fukary v souladu s citovanou vyhláškou. Tedy pouze v případech, kdy není možné použít jinou technologii. V těchto případech zároveň uplatňují opatření proti vyvolání prašnosti (např. kropení a použití zakrývacích plachet) a fukary používají pouze za příznivého počasí (bezvětrí, vysoká vlhkost vzduchu). Odpovědi ředitelů městských organizací jsou přílohou dopisu.

Odpověď ředitele Správy hřbitovů města Brna, p. o., a ředitele Veřejné Zeleně města Brna, p. o., tvoří přílohu č. 2 této informativní zprávy.

Odpověď Ing. Vladimíra Bielka, vedoucího Odboru dopravy MMB:

K vaší interpelaci ze ZMB, Z7/24, uvádíme, že Váš dotaz byl prověřen u společnosti Brněnské komunikace, a.s., která do 31. 10. 2016 neprováděla pravidelné čištění chodníků, nebo komunikací, kde by byla potřeba používat fukary či obdobné přístroje. Do tohoto termínu společnost vykonávala pouze čištění ZÁKOSu (Základní komunikační systém) před zimou a po zimě, což spočívalo v případném mechanickém předčištění (seškrabání nánosů na hromádky a jejich následný úklid) a následném vyčištění komunikace pomocí samosběrných mechanismů se skrápěním a případném následující spláchnutí vozovky pomocí kropicích vozů. V zájmu snížení množství poletavého prachu provádí společnost celoročně (v klimaticky příhodných podmínkách) splachování komunikací zařazených do ZÁKOSu.

Od 1. 11. 2016 je prováděn úklid vybraných lokalit na městské části Brno – střed. Po dobu těchto dvou měsíců byly k úklidu voleny takové technologie, aby byla maximálně naplňována obecně závazná vyhláška č. 10/2010 čl. 2 odst. 2a „osoba provádějící čištění ulic a jiných veřejných prostranství, je povinna zvolit takové technologie čištění, které nezvyšují prašnost. Není – li to možné, je povinna učinit přiměřená opatření proti vyvolání prašnosti, např. kropení, apod.“

Pokud došlo k použití fukarů, bylo tak učiněno pouze výjimečně za příhodných klimatických podmínek, kdy byla dostatečná vlhkost, nebo když teploty byly pod bodem mrazu a ke zvýšené prašnosti nedocházelo.

Do budoucna bude kladen ze strany společnosti Brněnské komunikace, a.s., důraz na větší využívání technologií typu „zametadel“ a „vysavačů“. Zaměstnanci budou znovu poučeni o možnostech používání všech druhů strojního zařízení s cílem dalšího omezení prašnosti.

Martin Říha

- vznesl dotaz týkající se schválení pravidel statutárního města Brna pro vymezení lokalit, které je možné zařadit mezi místa, na nichž může být obecně závaznou vyhláškou povoleno provozování loterií nebo jiných podobných her, resp. hazardních her a jeho hlasování v RMB.

/Ing. Petr Vokřál, primátor – odpověděl, že se RMB jednomyslně shodla na stažení tohoto bodu tzn., že tento bod nebyl pozitivně projednán, a bude dále projednán RMB v průběhu ledna./

Odpověď Ing. Petra Vokřála, primátora:

K Vašemu dotazu ohledně termínu projednání obecně závazné vyhlášky statutárního města Brna o regulaci hazardních her, položenému dne 13. 12. 2016 na Z7/24. zasedání ZMB, mohu v současné době sdělit pouze informaci o záměru předložit návrh vyhlášky na jednání ZMB dne 7. 3. 2017.

RNDr. Daniel Borecký

- dotázal se na problematiku elektronických ročních nepřenositelných jízdenek ve spojitosti s vložením fotografie.

/Vít Prýgl, člen ZMB a vedoucí tarifního odboru DPMB – odpověděl, že fotografii lze do účtu vložit z mobilního telefonu, počítače nebo flash disku. V případě problému pomůže kontaktní centrum na ulici Novobranské./

Ing. Naděžda Křemečková

- dotázala se na zaměstnance Odboru městské informatiky MMB, jež zajišťoval převzetí její výpočetní techniky a sdělil jí, že má kromě pracovního poměru ještě jiný business.

/Ing. Pavel Loutocký, tajemník MMB – uvedl, že povolené výjimky mají ze zákona zaměstnanci provádějící lektorskou činnost nebo spolupracující s univerzitami, ostatních výjimek je velmi málo. Požádal o sdělení jména dotyčného zaměstnance./

/Ing. Naděžda Křemečková – sdělila, že jméno si nezapamatovala a žádá o písemnou odpověď s přesným počtem zaměstnanců s povolenou výjimkou./

Odpověď Bc. Bohuslavy Zámečnickové, vedoucí Personálního oddělení MMB:

V návaznosti na Váš dotaz ze dne 13. 12. 2016 (Z7/24. zasedání ZMB) týkající se výkonu podnikatelské činnosti zaměstnanců statutárního města Brna - Magistrátu města Brna Vám sdělujeme následující.

Oblast výkonu podnikatelské činnosti zaměstnanců statutárního města Brna - Magistrátu města Brna MMB řeší 2 právní předpisy:

1) pro zaměstnance úředníky - zákon č. 312/2002 Sb., o úřednících územních samosprávných celků, ve znění pozdějších předpisů, ust. § 16 odst. 4, kde je uvedeno, že úředník může vykonávat jinou výdělečnou činnost jen s předchozím písemným souhlasem územního samosprávného celku, u něhož je zaměstnán.

2) pro zaměstnance neúředníky - zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, ust. § 303 odst. 4, kde je uvedeno, že zaměstnanci územních samosprávných celků mohou podnikat jen s předchozím písemným souhlasem zaměstnavatele, u něhož jsou zaměstnáni

K datu 1. 1. 2016 má 10 zaměstnanců statutárního města Brna – Magistrátu města Brna povoleno vykonávat podnikatelskou činnost vedle svého zaměstnání na MMB. Při posuzování žádostí k podnikatelské činnosti je vždy dbáno na to, aby povolená podnikatelská činnost nemohla zasahovat do pracovních povinností a nedošlo ke střetu zájmů s vykonávanou pracovní činností dotčených zaměstnanců.

Ve Vašem konkrétním případě (předání výpočetní techniky) se jednalo o zaměstnance Odboru městské informatiky MMB pana XXXX XXXXXXXXXXXX, jmenovaný je

zaměstnanec neúředník. V červnu roku 2016 požádal o povolení k vyučování hry na hudební nástroje a hudební teorie na živnostenský list.

Seznam příloh k informativní zprávě:

Příloha č. 1 – Článek Mgr. Jiřího Skoupého s názvem Ph.Dr. Guido Glück – umělec, občan a člověk

Příloha č. 2 – Odpověď ředitele Správy hřbitovů města Brna, p. o., a ředitele Veřejné Zeleně města Brna

Ing. Pavel Loutocký v. r.
tajemník MMB

Zpracováno z podkladů jednotlivých zpracovatelských útvarů MMB:
Monika Bočková
Organizační odbor MMB

24

BRNO V MINULOSTI A DNES

PŘÍSPĚVKY K DĚJINÁM
A VÝSTAVBĚ BRNA

B | R | N | O

Statutární město Brno
Archiv města Brna
Brno 2011

JIŘÍ SKOUPÝ

**PH.DR. GUIDO GLÜCK — UMĚLEC,
OBČAN A ČLOVĚK**

Summary: In my article I deal with the life, works and political and social attitudes of a German-writing author from Brno linguistically mixed area, whose ideological and moral opinions went through a complicated development, from supporting the nationally oriented pro-German stance, through the inclination to the democratic ideals of Czechoslovak presidents Masaryk and Beneš, to an explicit refusal of Nazi ideology.

Keywords: Guido Glück, Dora Müller, Jaromír Fuchs, antifascists, Brno German theatre, protectorate

Je mnoho měst, která získala světovou proslulost díky tamějším autorům a místní literatuře. Města, jež mohou pro milovníky písemnictví často představovat poutní místa, ať už jako rodiště slavných osobností, nebo jako jeviště příběhů proslulých literárních děl. Oproti tomu jsou také města, která leží tak trochu ve stínu jiných a slavnějších kulturních center a jejichž význam bývá proto někdy neprávem opomíjen. Tuto skutečnost ostatně potvrzuje i výrok bohemisty a germanisty Arne Nováka: „[...] je jen málo měst v Československu, která musela tak dlouho a tvrději bojovat o duchovní smysl svého bytí a o své kulturní poslání, jako právě Brno.“ [přel. J. S.]¹

Město Brno představovalo v dobách rakousko-uherské monarchie a první Československé republiky jedinečný příklad prolínání kultur, podmíněný společným soužitím Čechů, Němců a Židů. Ze srovnání s Prahou, která se vyznačovala podobnou národnostní strukturou obyvatelstva, může se však pyšnit jedinečným „geniem loci“ a často opěvovanou „magickou“ atmosférou, vychází ovšem Brno většinou skromně jako „město práce“; tento poněkud střízlivě působící atribut se ostatně v literatuře objevuje ještě před rokem 1948. Ačkoliv literární historie nikdy nevytvořila pojem „brněnská německá literatura“ a přestože kultura německé menšiny brněnského regionu upadla po druhé světové válce prakticky v zapomnění, bývá pro nemnohé zainteresované badatele velmi překvapující zjištění, že zástup německy píšících autorů, kteří v Brně a na celé jižní Moravě působili, je poměrně nepřehledný a že tato oblast literatury stále čeká na své vědecké zpracování. Zde je však nutné popravdě připustit, že se v drtivé většině jedná — krom světoznámého romanopisce Roberta Musila a několika málo dalších — o typické představitele regionálního písemnictví, jejichž význam byl už v tehdejší době spíše lokální a jejichž jména jsou dnes i odborné veřejnosti zcela neznámá.

Bylo by proto naivní domnívat se, že bádání v této oblasti přinese světové literatuře nového Franze Kafku; mnohdy zajímavé osudy a zapomenutá díla „auctores minores“ nám však při pečlivém studiu mohou přiblížit způsob života německy mluvícího obyvatelstva v provinčních městech, jejich politické názory a společenské postoje a snad i lépe pochopit podstatu jevu, který bychom mohli nazvat „rozštěpenou lojalitou“: myšlenková i mravní stanoviska nezanedbatelné části německých intelektuálů v dobách první republiky totiž mnohdy procházela složitým — a pro mnohé možná překvapivým — vývojem od důsledného zastávání nacionalisticky proněmeckých postojů až po příklon k humanitním a demokratickým ideálům československého prezidenta Masaryka a k jednoznačnému odmítnutí nacistické ideologie. Zejména komunistickým režimem dříve zhusta podporovaný mýtus německého učitele jako válečného štváče a vůdčího nositele myšlenek nacismu na periferii či malém městě nemůže proto v tomto srovnání obstát.

1 Srov. Novák, Arne: *Brünn und der Geist seiner Kultur*. *Slawische Rundschau* 7, 1935, č. 7, s. 232.

Spisovatel, básník, dramatik, žurnalista, režisér, dramaturg, vydavatel a překladatel Ph.Dr. Guido Glück patřil svým širokým tvůrčím záběrem ve dvacátých a třicátých letech minulého století jako typický intelektuál z učitelského prostředí k předním představitelům brněnského kulturního života a ke statečným obráncům idejí Československé republiky, v časech Protektorátu byl rozhodným antifasistou. Jeho život byl vždy pevně spjat s městem Brnem a představuje do značné míry protiklad k často citovanému výroku, že město Brno se stalo mnoha umělcům bydlíštěm, nikdy však osudem. Podrobné zpracování Glückových životních osudů, literárních i společenských aktivit mi umožnila takřka kompletně dochovaná a téměř v poslední chvíli před likvidací zachráněná pozůstalost, přechovávaná po smrti Glückovy družky Emmy Schwarzové (rozené Rothové, * 16. 7. 1900 v Brně, † 13. 1. 1986 tamtéž) dlouholetou předsedkyní organizace Německé kulturní sdružení (*Deutscher Kulturverband*) a nositelkou mnoha ocenění Ing. Dorou Müllerovou,² která autora osobně znala a jejíž obětavosti vděčíme za to, že si dnes můžeme osobnost tohoto neprávem zapomenutého Brňana připomenout.³ „*Přišla jsem právě včas, abych ještě stihla zachránit množství zmačkaných papírů, Glückovu literární pozůstalost: knihy, novinové výstřižky, korespondenci, fotografie a [...] dokumenty*“ [přel. J. S.].⁴

Guido Glück se narodil 7. 1. 1882 v městečku Barco v severní Itálii, kde jeho otec působil jako správce statku. Glückův otec Johann byl Němec a pocházel z vesnice České Křídlovice (*Böhmisch Grillowitz*) nedaleko Znojma, matka Anna brněnská Češka (rozená Roháčková). Roku 1885 rodina přesídlila z Itálie do Brna, Glück navštěvoval základní školu, později První státní německé gymnázium v Brně (*Erstes deutsches Staatsgymnasium in Brünn*). Poté studoval ve Vídni a Štýrském Hradci germanistiku i klasickou filologii. Po úspěšné obhajobě disertační práce na goethovské téma byl dne 3. 4. 1905 promován na Vídeňské univerzitě doktorem filozofie. Od roku 1904 do roku 1910 vykonával učitelské povolání nejprve jako prozatímní, později řádný profesor řečtiny, latiny a němčiny na gymnáziu v Břeclavi (*Kaiserin-Elisabeth-Staats-Obergymnasium in Lundenburg*).

V letech 1910–1925 vyučoval Glück na „svém“ Prvním státním německém gymnáziu v Brně (později přejmenovaném na Masarykovo státní německé gymnázium), kde k jeho kolegům patřili spisovatelé Max Grünfeld a Karl Kreisler, dokud se nenechal ze zdravotních důvodů penzionovat. Od té doby věnoval své síly pouze divadlu.

2 V roce 1998 uspořádali Ing. Dora Müllerová a dr. Vojen Drlík ve foyer Mahenova divadla výstavu s názvem „*Guido Glück*“, kde byla prezentována právě část dochované pozůstalosti.

3 Za upozornění na osobnost a dílo Ph.Dr. Guida Glücka děkuji také PhDr. Zdeňkovi Marečkovi, Ph.D. z Ústavu germanistiky, nordistiky a nederlandistiky Filozofické fakulty Masarykovy univerzity.

4 Srov. Müller, Dora: *Erinnerung an Guido Glück*. Mit der Ziehharmonika. Literatur – Widerstand – Exil 15, 1998, č. 2, s. 46.

Deset let (1923–1933) pracoval Glück jako dramaturg a režisér⁵ na scénách Spojených německých divadel (*Vereinigte deutsche Theater*) v Brně, kde proslul na svou dobu neobvyklými a novátorskými dvojjazyčnými představeními pro českou a německou školní mládež. Působil také jako divadelní kritik a přispěvatel různých brněnských listů. Byl dále činný jako prozaik — romány *Zlaté dno* (*Der goldene Boden*, 1912), *Daleká cesta* (*Der weite Weg*, 1915), *Blázni života* (*Narren des Lebens*, 1927), sbírka novel *Pošetilé srdce* (*Das törichte Herz*, 1913); lyrik — básnická sbírka *Úděl a Osud* (*Anteil und Schicksal*, 1928); vydavatel — *Čítanka pro německé střední školy* (*Lesebuch für deutsche Mittelschulen*, 1922) s ukázkami z vybraných děl německých i českých autorů; organizoval a pronášel rozhlasové i veřejné odborné přednášky — *Předmluva k představení „Minna z Barnhelmu“* (*Vorspruch zur Vorstellung „Minna von Barnhelm“*, 5. 1. 1929); psal dramata — *Hračka* (*Spielzeug*, 1914), didaktická pojednání i praktické příručky pro divadelní herce — *Dramaturgie Goethova díla* (*Goethes Dramaturgie*, 1932), operní libreta — *Ikdar*⁶ (*Ikdar*, 1919); přeložil do němčiny díla Karla Čapka — *Loupežník* (*Räuber*, 1927) a *Františka Langera* — *Periferie* (*Die Peripherie*, 1926).

V letech 1918–1920 vydával a redigoval divadelní časopis *Die Rampe*, v letech 1918–1937 vydával jako měsíční přílohu brněnského liberálního deníku *Tagesbote list Německo-moravské listy*. Zprávy společnosti pro vědu a umění (*Deutsch-Mährische Blätter. Mitteilungen der Gesellschaft für Wissenschaft und Kunst*), byl činný v organizacích Sdružení německých středoškolských profesorů na jižní Moravě (*Verein der deutschen Mittelschulprofessoren in Südmähren*), Spolek pro podporu chudých studentů gymnázia (*Gymnasial-Unterstützungsverein*), Spolek pro podporu pěstování německého divadla a hudby (*Verein zur Förderung der deutschen Theater- und Musikpflege*), Německá společnost pro vědu a umění v Brně (*Deutsche Gesellschaft für Wissenschaft und Kunst in Brünn*), Svaz zaměstnanců německých divadel v Československé republice (*Bund der Angestellten der deutschen Theater in der Tschechoslowakischen Republik*), Obec pro stavbu německého divadla (*Deutsche Theaterbaugemeinde*),⁷ za války byl členem organizace Svaz Němců (*Bund der Deutschen*)⁸ (sic!), dále můžeme zmínit například jeho pedagogickou činnost na Masarykově německé lidové vysoké škole (*Masaryk-Volkshochschule*), přátelské i profesní kontakty s lingvistou

-
- 5 O Glückově vlastní umělecké činnosti na divadelní půdě víme bohužel velmi málo. Protože byl archiv německého divadla v Brně zničen ve víru poválečných událostí, představují tak v podstatě jediné dostupné prameny recenze divadelních představení, vycházející v brněnských *Tagesbote*.
  - 6 Hudbu složil Joseph Gustav Mraczek, premiéra se konala v Drážďanech dne 24. 1. 1921. Opera nebyla v tisku dobře přijata.
  - 7 Organizace, činná v letech 1924–1942, jejímž cílem bylo shromáždit převážně veřejnými sbírkami a vklady svých členů dostatek finančních prostředků pro stavbu vlastní divadelní budovy. Tento záměr se nikdy nepodařilo zrealizovat a ušetřená částka byla ve 30. letech 20. století použita pro částečné sanování finanční situace německého divadla v Brně.
  - 8 Jedna z kulturních organizací blízkých SdP.

prof. Pavlem Vášou, historikem Bertoldem Bretholzem, politikem a pozdějším ministrem Ludwigem Czechem, operním pěvcem Leo Slezakem i skladatelem Leošem Janáčkem⁹ či Wilhelmem Niessnerem, pozdějším předsedou brněnské organizace Antify. Podobně jako Karel Čapek svolával a organizoval proslulé srazy „Pátečníků“, pořádal i Glück pravidelná neformální setkávání brněnských kulturních činitelů s názvem Páteční sešlost (*Freitagsrunde*).

Do roku 1933 stál v čele brněnského kulturního života, pak ale divadlo i společenské dění náhle opustil¹⁰ a stáhl se do ústraní. Dle vlastního oficiálního vyjádření jej k tomu přiměly vážné zdravotní potíže, pravděpodobněji tak učinil spíše s ohledem na vyostřující se vnitrostátní i mezinárodní politickou situaci. Z tohoto důvodu není bohužel možné zmapovat konkrétněji jeho společenské i politické aktivity a názorové postoje v kritické druhé polovině 30. let 20. století. Z dochovaných básní, které v té době tu a tam vycházely v brněnském denním tisku, však můžeme usuzovat, že svůj kladný vztah k Československé republice nepředstíral a myslel jej zcela upřímně. Dle vzpomínek Ing. Dory Müllerové pomáhal také německým emigrantům, prchajícím před hitlerovským režimem.

V době Protektorátu výrazněji literárně nevystupoval, od roku 1941 působil jako učitel němčiny na několika brněnských úřadech. To mu paradoxně velmi pomohlo v poválečných letech; dle doložených tvrzení tehdejších Glückových posluchačů jejich pedagog namísto výuky v hodinách často odvážně kritizoval nacistický režim a předpovídal jeho brzký konec. V tomto duchu Glück také obdržel příslušná dobrozdání pro Vyšetřující komisi pro Němce.

Jako oficiálními místy uznaný antifašista¹¹ směl po skončení druhé světové války spolu se svojí družkou, též antifašistkou¹² německé národnosti Emmy Schwarzovou zůstat v Brně,¹³ bez sebemenší možnosti se jakkoliv podílet na kulturním či společenském dění. Poté, co mu byla dočasně zastavena renta, zlepšoval svoji tíživou situaci občasným udělováním kondicí. Téměř bez finančních prostředků, jako nemocný a nepohyblivý člověk zemřel dne 15. 8. 1954 na srdeční infarkt; jeho úmrtí

9 Glück opatřil německý překlad Janáčkovy Její pastorkyně (*Ihre Ziehtochter*) Maxe Broda předmluvou *Über Janáčeks Wortmelodie*.

10 Glückův odchod pravděpodobně souvisel s ukončením výkonu funkce ředitele Hanse Demetze, který vedl brněnské německé divadlo v letech 1926–1932 a za jehož éry bylo uvedeno také několik her českých autorů v německých překladech. Přes jejich blízký pracovní i přátelský vztah mezi nimi občas docházelo ke konfliktům, jejichž příčinou snad byly různé názory na scénické i herecké pojetí některých divadelních kusů a které jednou vyústily až ke Glückově náhlé výpovědi, jež ho zbavila možnosti divadelní práce. Po krátké době byl ovšem ředitelem Demetzem opět angažován. Za tuto vzpomínku děkuji prof. Peteru Demetzovi.

11 Osvědčení o československém státním občanství obdržel Glück dne 19. 4. 1947.

12 Emmy Schwarzová působila před válkou jako tlumočnice spisovatele, univerzitního profesora a poději majora Armády Spojených států Vernona McKenzie. Ten po osvobození zasáhl osobním dopisem vládnímu zmocněnci JUDr. Bohuslavu Ečerovi v její prospěch. Osvědčení o státní spolehlivosti získala Emmy Schwarzová dne 13. 12. 1947.

13 Bydlel i se svou družkou na adrese Akademická (dnes Čápkova) č. o. 1 v bytě v přízemí s okny do dvora.

nebyla v Brně věnována sebemenší pozornost. Je pohřben na brněnském Ústředním hřbitově, hrob je dnes opuštěn a zcela zdevastován.¹⁴

Jako typický příklad Glückovy organizační a vydavatelské činnosti nám může posloužit kulturní sdružení s názvem Spolek pro podporu pěstování německého divadla a hudby (*Verein zur Förderung der deutschen Theater- und Musikpflege*) a s ním úzce svázaný divadelní časopis *Die Rampe*. K hlavním cílům spolku i časopisu náležela reflexe aktuálních vývojových tendencí tehdejšího tuzemského i zahraničního divadelního světa. Stanovy byly koncipovány dne 10. 4. 1918, existence tohoto nepolitického sdružení, které mělo již od počátku asi 1 000 členů, byla úředně posvěcena ještě v červnu téhož roku. „*Spolek má v úmyslu plnit společné zájmy svých členů, vedoucí k povznášení a podpoře německého divadla a německé hudby jako uměleckého a kulturního dědictví, ve smyslu německého cítění a smýšlení. Zejména usiluje o zpřístupnění divadla a hudby všem vrstvám německého lidu.*“ [přel. J. S.]¹⁵ Po převratu v říjnu 1918, kdy správa města přešla společně s tehdejším Městským divadlem (*Stadttheater*)¹⁶ po řadě bouřlivých jednání do českých rukou,¹⁷ vyvstaly pro sdružení jako prioritní spíše snahy vedoucí k zajištění další existence německého divadla v Brně. Divadelní otázka (*Theaterfrage*) se tak rázem stala po celé období první republiky jedním z nejdiskutovanějších a nejpálčivějších problémů brněnského kulturního života a nikdy nebyla uspokojivě vyřešena. Že se Guido Glück v této problematice od počátku aktivně angažoval, dokazuje nejen jeho již zmíněné členství v několika divadelních organizacích; v autorově pozůstalosti se nachází vlastní otevřený dopis¹⁸ prezidentu Masarykovi, ve kterém apeluje na jeho vzdělání a široký kulturní rozhled a žádá jej jménem Svazu zaměstnanců německých divadel v Československé republice (*Bund der Angestellten der deutschen Theater in der Tschechoslowakischen Republik*) o umožnění společné divadelní práce, vedoucí ke smíření Čechů s Němci, a o finanční výpomoc, nezbytnou pro záchranu divadelního provozu před blížícím se kritickým stavem, způsobeným neudržitelnou finanční situací.

Prvotní podnět k vydávání časopisu pocházel jak od Guida Glücka, tak od tehdejšího divadelního ředitele Dr. Rudolfa Beera,¹⁹ aktivního propagátora myšlenky takzvaných „literárních večerů“ (*literarische Abende*), které začal pořádat v divadelní

14 Skupina 68, hrob č. 385–386.

15 Srov. Moravský zemský archiv v Brně, fond B 26 Policejní ředitelství Brno (1766) 1785–1945 (1966), inv. č. 554, kart. 2514/II, Německé spolky, Stanovy Spolku pro podporu pěstování německého divadla a hudby.

16 Mahenovo divadlo.

17 Od 1. 7. 1919 obdržel soubor brněnského německého divadla pro svá představení dnešní budovu Reduty. Každé pondělí a úterý mu bylo umožněno vystupovat v Městském (Mahenově) divadle a v Redutě se hrála česká představení. Jako třetí prostor, vhodný převážně pro provozování operetních představení, bylo po nákladné rekonstrukci určeno jeviště Německého domu. Netřeba připomínat, že tento dělený provoz s sebou přinesl mnoho komplikací.

18 Dopis není bohužel datován.

19 Ve funkci divadelního ředitele německého divadla v Brně v letech 1918–1921.

sezóně 1918–1919 a jejichž smyslem bylo představit brněnskému publiku snadnou a srozumitelnou formou nejnovější dramatické kusy známých autorů. Tato velmi úspěšná představení dokonce přiměla některé dramatiky²⁰ k tomu, že přenechali svá díla brněnskému německému divadlu k premiérovému uvedení. „*Že to myslíme opravdu vážně, dokazuje skutečnost, že pravidelně vydáváme — i když zatím v omezeném nákladu — divadelní a kulturní časopis, který vzbudil pozornost širokých kruhů.*“ [přel. J. S.]²¹

První číslo divadelního časopisu vyšlo v září 1918, poslední v květnu 1920, o divadelních prázdninách časopis nevycházel. Dohromady spatřilo světlo světa jen devatenáct sešitů, v průběhu existence časopisu vyšlo celkem deset Glückových divadelně kritických příspěvků a článků. Důvody, které vedly k náhlému zastavení vydávání časopisu, nejsou bohužel zcela jasné, ani poslední číslo časopisu neobsahuje žádné informace o finančních potížích či dokonce o případném úředním zákazu. Lze se tedy jen domnívat, že příčinou náhlého zastavení vydávání listu bylo rozhodnutí ředitele Beera brněnské divadlo opustit a pokusit se o další kariéru ve Vídni.²² Samotný Spolek pro podporu a pěstování německého divadla a hudby oficiálně ukončil svoji činnost 4. 9. 1931 v důsledku odlivu členstva. Přestože jeho význam nebyl ve své době s ohledem na další události nijak zásadní a záhy po svém založení byl zcela zastíněn dalšími, houfně vznikajícími kulturně divadelními sdruženími, zůstává mu navždy primát první divadelní organizace, konstituované po první světové válce v Brně.

Zastavme se nyní krátce u jediného autorova knižně²³ vydaného románu *Zlaté dno* z roku 1912. Z historických, kulturně-jazykových a geografických faktorů, které rozhodujícím způsobem ovlivnily konečnou podobu díla a jejichž důsledky sám autor jako mladý suplent břevclavského gymnázia jistě osobně pociťoval, je třeba zmínit pozvolné počestování jazykově smíšených oblastí jižní Moravy, začínajících zhruba 5 km jižně od tehdejšího zemského hlavního města Brna a hraničících na jihu země s Dolními Rakousy. K tomuto celku náležely politické okresy Znojmo (*Znaim*), Mikulov (*Nikolsburg*), Dačice (*Datschitz*) a Hustopeče (*Auspitz*). Zejména v letech 1890–1900 klesal²⁴ na většině území v důsledku industrializace²⁵ procentuální podíl německého obyvatelstva, které bylo více a více tlačeno do defenzívy. Skutečnost, že slovanský element výrazně posiluje a snaží se získat hospodářský i politický vliv, byla ovšem velmi negativně vnímána také v dobovém, nacionálně

20 Georg Kaiser a Walter Hasenclever.

21 Srov. Glück, Guido: *Das deutsche Theater in Brünn*. Die Rampe 2, 1919, č. 5, s. 67.

22 Rudolf Beer se stal později ředitelem vídeňských divadel Raimundtheater a Deutsches Volkstheater.

23 Romány *Daleká cesta* a *Blázní života* vycházely na pokračování v denním tisku a nebyly nikdy vydány knižně. Žádné z Glückových děl také nikdy nebylo přeloženo do češtiny.

24 V roce 1806 žilo na Moravě 1 349 224, roce 1910 již 2 622 271 obyvatel. Z tohoto počtu v roce 1910 hovořilo 1 868 971 obyvatel českým jazykem, 719 432 jazykem německým.

25 V roce 1880 bylo v zemědělství zaměstnáno zhruba 60 % obyvatel Moravy, v roce 1910 již jen 30 %.

orientovaném německém tisku. „Aby vyhověli svým naléhavým národním a kulturním potřebám, uspořádali čeští štváci Moravy v Hodoníně ‚slováckou výstavu zemské kultury, průmyslu a národopisu.‘ Hledme, Češi dělají pokroky a už se cítí být pány v naší krásné Moravské zemi.“ [přel. J. S.]²⁶

Právě na pozadí těchto historických skutečností se odehrává děj románu. Hlavní postava, stolařský mistr a člen obecní rady Franz Schwarz, je typickým německým živnostníkem v jihomoravském městě Břeclavi (*Lundenburg*). I ostatní hrdinové jsou výlučně Němci, v pozadí stojící, jakoby skrytě vyčkávající a pouze tušený český element zastupují krejčí Polifka a stolař Zoufalek.

Hlavní tezi románu lze charakterizovat touto poměrně výstižnou parafrází: dějiny národů jsou dějinami konkurenčního boje. Češi jsou zde líčeni jako vychytralí antipodi německých obchodníků a řemeslníků, obratně manévrující mezi politickými stranami i oběma zastoupenými národnostními tábory. Jsou schopni a ochotni pracovat za výrazně nižší ceny a přijímáním i méně lukrativních zakázek, které by místní zámožnější němečtí řemeslníci zpravidla odmítli, získávají poznenáhlu většinu potenciálních zákazníků v městečku a tím i majoritní podíl na trhu. Zaskočení němečtí živnostníci a nacionálové se samozřejmě snaží řešit situaci po svém: každý řádný Němec je povinen — jak s ohledem na společenskou morálku, tak i na vlastní národní uvědomění — udržovat nadále veškeré politické i obchodní vztahy jen a pouze se svými soukmenovci. Ve skutečnosti ovšem dochází k řadě komických situací, kdy němečtí podnikatelé zaměstnávají levně a dobře pracující tovaryše české národnosti a tento poklesek jeden před druhým úzkostlivě utajují, marnotratné manželky německých živnostníků pečují hlavně o svůj šatník a spíše než na původ nakupovaného zboží hledí na jeho nízkou cenu, fanatický profesor Baier se vyžívá v únavných projevech plných prázdných frází o věrnosti odkazu Niebelungů; jedním z vrcholů této dvojaké hry je scéna, v níž agilní český krejčí Polifka zdiskredituje Schwarze tím, že přinese překvapenému stolaři jím objednaný hotový oblek přímo do hostince, kde je právě v plném proudu bouřlivá debata o nezlomné německé jednotnosti a hromadném bojkotu českého živlu. Dokonce ani otázku jediné správné značky piva pro německé návštěvníky místní Švechatské pivnice (*Schwechater Bierhalle*) nenechává autor bez povšimnutí a přivádí ji až k absurditě: „[...] *ale to pivo se mému politickému smýšlení nějak nezamlouvá. Vždyť víš, buď Švechatské nebo Plzeňské. Jináč to nejde.*“ [přel. J. S.]²⁷

Autor totiž své německé spoluobčany v knize nijak nešetří a poznenáhlu, avšak nesmlouvavě odhaluje všechny jejich slabé stránky — národnostní zaslepenost, politickou krátkozrakost, neschopnost vidět skutečný stav věcí a najít společnou cestu k jakémukoliv konstruktivnímu řešení — jejichž logickým důsledkem je hořký konec díla: k velkému překvapení starousedlíků totálně krachují všechny původní

26 Srov. Südmährerblatt, roč. 3, č. 14, 7. 4. 1905, s. 6.

27 Srov. Glück, G.: *Der goldene Boden*. Teschen 1912, s. 230.

předpoklady, podezděné slepou vírou v prchavou iluzi německé soudržnosti. Nově založená německá Živnostenská strana (*Gewerbepartei*) utrpí ve volbách do městské rady drtivou porážku a stolař Schwarz rázem ztrácí svoji dosavadní, zdánlivě neotřesitelnou politickou moc i společenské postavení. Poté, co selžou všechny pokusy o finanční sanaci a záchranu firmy, prodává bankrotující živnost svému českému konkurentu Zoufalkovi a odchází i s rodinou za novou existencí do Vídně.

Za povšimnutí stojí autorem velmi podrobně popsany průběh obecních voleb včetně exaktního vyčíslení výsledku hlasování, kdy se sjednocení Češi a sociální demokraté stávají absolutními vítězi volebního klání. „*Snad se najdou i takoví, kteří ten dnešní náhodný úspěch Čechů a socanů, co teď vtáhnou na radnici, budou vychvalovat až do nebe. Je to docela jasné, prohráli jsme [...]*“ [přel. J. S.]²⁸ Ze srovnání textu s dobovým tiskem je patrné, že v tomto bodě se děj románu opírá o zcela reálné společensko-historické souvislosti a pravdivě reflektuje ostře vyhrocenou politickou situaci na Moravě v tehdejších časech. „*Vyčíslení výsledku hlasování všeobecné volební kurie nevyvratitelně dokazuje, že sociální demokraté by se bez podpory německých voličů do budovy obecního úřadu²⁹ nikdy nebyli dostali. Poté, co čeští sociální demokraté třetí volební kurie nepředstavili žádného vlastního zástupce, bylo na třech německých sociálnědemokratických kandidátech získat hlasy jak německých, tak i českých sociálních demokratů, a tím oslabit pozici ostatních německých stran. Nacionalismus a socialismus budou jednou muset své stvořit o konečné vítězství.*“ [přel. J. S.]³⁰

Přes jasně politické zaměření románu a příznivé ohlasy zejména z tehdejších německých nacionalisticky orientovaných kruhů³¹ však nelze dílo rozhodně označit jako nenávistné či vysloveně protičeské. I když připustíme, že se Glückův pohled na národnostní problematiku v průběhu let vyvíjel a sám autor se namísto hlásáním životně nezbytné nutnosti ostrého územního, politického i hospodářského vymezení Němců začal veřejně zabývat možnými perspektivami jejich společného soužití s Čechy, nelze říci, že by ho jeho „břeclavský román“ po pádu monarchie nějak poškodil či že by mu byl někdy jakkoliv vyčítán, ostatně ještě ve třicátých letech se autor ke svým prvotinám sám otevřeně hlásil. Svým objektivním pohledem na celou problematiku, silným sociálním cítěním, přítomností humoru i ironie a jasnou kritikou omezeného šovinismu román *Zlaté dno* — s ohledem na rámeček tehdejší regionální literatury — naopak mezi díly Glückových současníků pozoruhodně vyčnívá a můžeme jej tedy právem považovat za dobové svědectví o životě v malém, národnostně smíšeném městě v časech před první světovou válkou.

Poměrně zajímavou kapitolou Glückova života je takzvaný „Případ Fuchs“, dramatický příběh s otevřeným koncem, vhodný k literárnímu, případně dalšímu vědecké-

28 Srov. tamtéž, s. 243.

29 Citovaný článek popisuje volby v zemském hlavním městě Brně.

30 Srov. *Südmährerblatt*, roč. 3, č. 49, 8. 12. 1905, s. 4.

31 Pochvalnou recenzi napsal i Karl Hans Strobl.

mu zpracování a současně tak trochu evokující název i tematiku filmu režiséra Jana Hřebejka Musíme si pomáhat. Jediný výchozí bod pro hlubší výzkum celé kauzy představuje článek již zmíněné brněnské autorky Ing. Dory Müllerové Vzpomínka na Guido Glücka (*Erinnerung an Guido Glück*) z roku 1998. Autorka zde upozorňuje na faktografickou chybu v díle amerického badatele Harryho Zohna (* 1923, † 2001), který ve své práci omylem zařadil Glücka mezi židovské autory; dle jejího tvrzení, podloženého osobními vzpomínkami Glückovy družky Emmy Schwarzové, Glück naopak — jako „rasově čistý“ Němec³² — svým dobrovolným a vědomým přejímáním otcovství údajně zachránil v době Protektorátu před koncentračními tábory několik židovských dětí, které by jinak zcela podléhaly Norimberským zákonům a zvláště okupačních orgánů. „*Ještě dnes mi přijde skoro jako zázrak, říkávala Emmy, že jinak byrokraticky přesné německé úřady všem těm příznáním otcovství skutečně uvěřily. Avšak tento zázrak se skutečně stal. Některé ze zachráněných jsem dokonce osobně znala! A tak můžeme prof. Guido Glüčkovi vedle Svitavana Oskara Schindlera směle vyhradit čestné místo mezi zachránci židovských životů.*“ [přel. J. S.]³³

V Glückově pozůstalosti³⁴ se skutečně nacházejí soudní dokumenty, z nichž vyplývá, že jistý Žid,³⁵ povoláním soukromý úředník Jaromír Fuchs (* 4. 12. 1905 v Brně, bytem toho času v Praze) podal dne 24. 6. 1940 na Ph.Dr. Guida Glücka žalobu, kde jej označuje jako svého skutečného pokrevního otce a žádá Zemský úřad v Praze o vydání osvědčení o rodovém původu; jako takzvaný „míšenec prvního stupně“ (*Mischling des ersten Grades*) by měl Jaromír Fuchs v těžkých dobách Protektorátu výrazně vyšší šanci na přežití. Důkazy, předložené tehdejšími soudům, se mohou zdát z pohledu současného posuzovatele velmi bizarní a téměř neuvěřitelné: Glückova již zmíněná básnická sbírka Úděl a Osud z roku 1928, s otiskem věnováním Jaromírově matce Zdence Fuchsové (* 12. 2. 1870 v Berouně, † 4. 2. 1929 v Brně³⁶), náznaky z vybraných autorových básní, milostná korespondence mezi Glükem a Fuchsovou, fotografie, dokládající Glückovu fyziognomickou podobu s Jaromírem. Některé z těchto důkazních předmětů byly údajně uloženy v dřevěné zapečetěné schránce, kterou směl Jaromír otevřít až po matčině smrti.

Guido Glück své otcovství nijak nepopíral, před svým právním zástupcem místo přísne prohlásil a později i do soudního protokolu uvedl, že se jako suplent brnělavského gymnázia skutečně seznámil s Židovkou Zdenkou Fuchsovou, manželkou ředitele cukrovaru v Hrušovanech u Brna (*Rohrbach*) a později funkcionáře České

32 To dokazuje také Glückův dochovaný „Ahnenpaß“.

33 Srov. Müller, D.: *Erinnerung an Guido Glück*, s. 46.

34 Pozůstalost je v současné době uložena v Archivu města Brna a v Památníku písemnictví na Moravě v Rajhradě.

35 Dne 22. 5. 1924 vystoupil Jaromír Fuchs z Náboženské společnosti židovské a bezprostředně po okupaci, dne 2. 4. 1939, přijal římskokatolický křest.

36 Zdenka Fuchsová strávila konec svého života v Brně, kde jako „židovská vdova“ bydlela v nájemním domě na Špilberské (dnes Pellicově) ulici č. o. 3. Smuteční obřad se konal v obřadní síni Židovského hřbitova v Brně, tělesné ostatky byly zpopelněny v krematoriu v Praze-Strašnicích, urnu si vyzvedl syn Jaromír.

školské rady v Brně Ludvíka Fuchse,³⁷ a měl s ní intimní poměr poté, co ho ujistila, že se se svým manželem již dlouhodobě nestýká. Otcovství bylo rovněž potvrzeno pozitivním výsledkem krevní zkoušky; zápis v protokolu říká, že pokrevní příbuznost nelze zcela vyloučit, ba je možno ji prohlásit za pravděpodobnou (v dnešní době testů DNA by takto vágní formulace působila poněkud nepatříčně). Glück rovněž místopřísežně prohlásil, že si je jako „původu čistě árijského“ vědom všech možných důsledků, které by s sebou jeho potenciální křivá výpověď přinesla. V rozsudku Krajského civilního soudu v Praze ze dne 3. 7. 1941 stojí: „[...] zjistil tak soud, že pokrevním otcem žalobce nebyl manželský otec, nearijec Ludvík Fuchs, nýbrž prof. Dr. Guido Glück, který je arijského původu, a bylo proto uznáno právem, jak je ve výroku uvedeno.“³⁸

V Glückových předválečných básních a prozaických dílech je tu a tam možné narazit na motivy zakázané lásky; jedna z autorových básní s názvem „Rozmluva matky s bohem“³⁹ (*Zwiesprach der Mutter mit Gott*), vydaná roku 1928 (sic!) však nepochybně líčí osud nechtěného nemanželského dítěte a skutečně obsahuje některé, řekněme „prorocké“ formulace, které autor nemohl v době vzniku díla rozhodně ani v nejmenším předpokládat a které do jisté míry vysvětlují tuto téměř neuvěřitelnou anomálii v celé historii literatury i soudnictví: literární dílo zde posloužilo jako plnohodnotný a nezpochybnitelný důkaz.

Minimálně přátelský vztah Zdenky Fuchsové a Guido Glücka však dokládá nejen zmíněná dochovaná básnická sbírka. V Glückově pozůstalosti se rovněž nachází fotografie Fuchsové s jejím rukopisným osobním věnováním,⁴⁰ dne 23. 12. 1923 se na jevišti Německého domu v Brně odehrála s velkým úspěchem premiéra divadelní pohádkové „fantasy“ hry s hudbou skladatele Oswalda Pawlika *Čarovná květina* (*Die Wunderblume*), kterou Guido Glück upravil pro scénické zpracování a jejíž autorkou⁴¹ byla právě Zdenka Fuchsová. O jejím synovi Jaromíru Fuchsovi víme dále pouze to, že se 12. 3. 1942 oženil s Češkou římskokatolického vyznání Martou Fialovou (* 15. 4. 1913 v Praze). Bezprostředně po svatbě, dne 28. 3. 1942, byl celý proces – navzdory pozitivnímu rozsudku Okresního civilního soudu pro vnitřní Prahu ze dne 14. 6. 1940 a rozsudkům Krajského civilního soudu v Praze ze dne 3. 1. 1941 a ze dne 3. 7. 1941 – na pokyn říšského protektora, zasláný úřední cestou přes Ministerstvo vnitra dne 19. 12. 1941 Zemskému úřadu v Praze, předán prezidentovi Německého vrchního zemského soudu v Praze k dalšímu projednání. Výsledek tohoto řízení se nedochoval.

37 Zapsán v matrice židovské obce v Hořicích, zemřel prokazatelně před rokem 1929.

38 Srov. Národní archiv Praha, fond 753/3 Zemský úřad Praha – státní občanství a matriční záležitosti 1911–1949, sign. I-54149/42, kart. 1261, Jaromír Fuchs, rozsudek ze dne 3. 7. 1941.

39 Přestože žádný z dochovaných soudních protokolů zmíněnou báseň necituje, z celkového kontextu vyplývá, že se velmi pravděpodobně jedná právě o toto dílo.

40 „Milému Dr. Glückovi pro přátelskou vzpomínku na pohostinný dům Fuchsových. Břeclav, červenec 1905, s přátelským pozdravem Zdenka Fuchsová“. [přel. J. S.]

41 O jejích případných dalších literárních dílech neexistuje žádná zmínka.

Fuchsův sňatek byl nedlouho po osvobození, dne 21. 9. 1945, na jeho vlastní žádost rozloučen⁴² a Jaromír se podruhé oženil s Češkou Vlastimilou Budkovou (* 28. 6. 1921 v Praze). Faktem tedy zůstává, že válku skutečně přežil, po jejím skončení se stal národním správcem pražské firmy Kravag⁴³ (Krawag?) a v červnu 1948 odjel⁴⁴ i s manželkou na dlouhodobý léčebný pobyt do Jugoslávie. Do Československa se ve stanovené lhůtě⁴⁵ nevrátili a emigrovali do Kanady; roku 1963 požádal jejich právní zástupce z Vancouveru českou stranu o vydání oddacího listu manželů. Tím se jejich stopa ztrácí. Jméno Fuchs je natolik rozšířené, že je jakýkoliv další úspěch v pátrání velmi nepravděpodobný, dle dochovaných dokumentů byl manželský pár zřejmě bezdětný. Ani jednání s českými krajanskými spolky v Kanadě bohužel nepřineslo žádné výsledky.

Zda byla žádost o vydání osvědčení o rodovém původu opravdu vyřízena pozitivně, se mi rovněž nepodařilo jednoznačně ověřit, stejně jako skutečnou pravdu o Glückově otcovství; pamětníci s největší pravděpodobností již nežijí a korespondence mezi Glückem a Fuchsem se z pochopitelných důvodů nedochovala, byla-li vůbec nějaká vedena. A půjdeme-li zcela do důsledků, musíme si přiznat také fakt, že naprosto jednoznačné, nezpochybnitelné a nevyvratitelné důkazy pro určení otcovství prostě nebylo v možnostech tehdejší lékařské vědy soudu předložit (jak ostatně vyplývá i z protokolu, pokud ovšem pomineme také možnou variantu podplacení přizvaného lékaře a soudního znalce MUDr. Adolfa Ambrože), čehož si museli být oba hlavní aktéři procesu jistě velmi dobře vědomi. V poválečných dokumentech uváděl Jaromír Fuchs v kolonkách svých personálií ovšem důsledně českou národnost a jako svého otce opět Ludvíka Fuchse; tento postoj je však s ohledem na tehdejší vývoj pochopitelný a o celém případě mnoho nevypráví, neboť společenský statut polovičního Němce, byť i syna úředně uznaného antifašisty, by byl v nové republice jistě přinejmenším komplikovaný. Rovněž se nedochoval žádný dokument, který by dokazoval, že československé poválečné úřady klasifikovaly Glückovu úlohu v celém procesu jako antifašistický čin, pokud by dobový pohled na věc takové pojetí vůbec připouštěl. Také jakékoliv pozdější vzájemné kontakty⁴⁶ Guida Glücka a Jaromíra Fuchse jsou zcela zahaleny tajemstvím. Tyto úvahy však Glückovi nijak neubírají na statečnosti a rozhodnosti; jen to, že se procesu aktivně účastnil a otcovství okamžitě přiznal, dokládá, že riskoval nejen své společenské postavení, nýbrž i soudní stíhání (a dokonce snad i koncentrační tábor) v případě

42 Jako důvod rozluky uváděl Fuchs nepřekonatelný odpor a hluboký rozvrat manželský, vzniklý z viny žalované.

43 Strobachova ulice č. o. 11, Praha 7. Fuchs zda pracoval jako zaměstnanec od roku 1943.

44 Před odjezdem bydlel Jaromír Fuchs s manželkou adrese Klimentská č. o. 21, Praha 3 u advokáta JUDr. Josefa Duška, který jej zastupoval v procesu o určení otcovství i v rozvodovém řízení s první ženou.

45 Platnost pasu Jaromíra Fuchse vypršela dne 31. 10. 1948.

46 Zde je třeba uvést, že v rozvodovém řízení s Fuchsovou první ženou Martou svědčil Guido Glück v její prospěch.

prokázání křivé výpovědi; již bylo zmíněno, že se o proces zajímaly i německé úřady v Protektorátu. Glück tedy pro Jaromírovu záchranu udělal skutečně vše, co bylo v jeho silách.

O dalších, potenciálně proběhnuvších Glückových soudních procesech tohoto druhu mi není nic známo. Ani objevitelka a zachránkyně Glückovy pozůstalosti Ing. Dora Müllerová si při osobním rozhovoru bohužel nevybavila bližší detaily a nevzpomněla si na žádná další jména potenciálně zachráněných⁴⁷ Židů. Tato poslední pamětnice předválečného kulturního německého Brna a všech dávno zapomenutých událostí s ním spojených zemřela dne 1. 4. 2009.

Na příkladu Ph.Dr. Guido Glücka jsme si ukázali osobnost německého intelektuála ze smíšené jazykové a národnostní oblasti v první polovině 20. století, s širokým tvůrčím záběrem, aktivním přístupem k problematice česko-německého soužití i poměrně pestrými životními osudy. Jeho boj za společnou divadelní práci ve 20. a 30. letech téhož století zůstává dodnes dobrým příkladem neobyčejně obětavé snahy o nalezení styčných bodů mezi oběma národy. Že byl Glück jako autor, divadelník i kulturní činitel po skončení války úplně zapomenut, není jistě zcela jeho vinou. Proto by si snad právem zasloužil — tak jako i jiní mnozí němečtí spisovatelé a antifašisté, kteří v Brně žili a tvořili — odhalení pamětní desky.

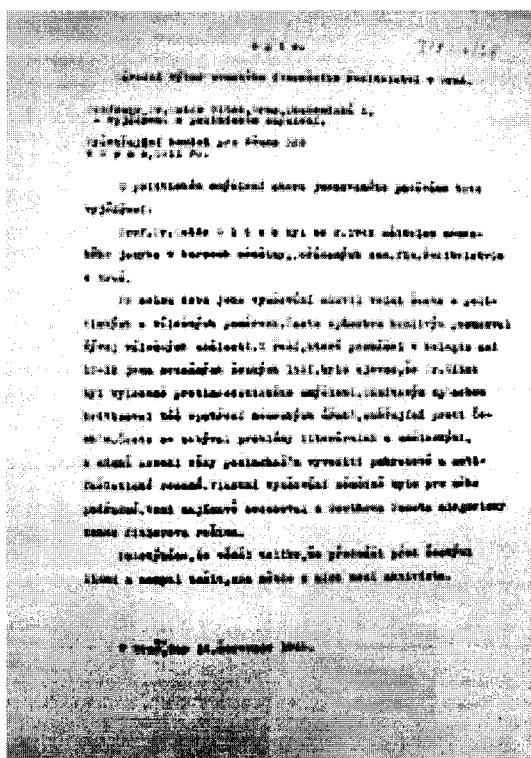
V současné době historikové otevírají až donedávna poměrně kontroverzní téma antifašistů, které léta čekalo na své vědecké zpracování; domnívám se, že právě výzkum zapomenutých moravských německých autorů může být — společně s odkrýváním dávno minulých událostí společenského, politického i kulturního života v městě Brně před druhou světovou válkou — jednou z možných cest za hlubším a objektivním poznáváním skutečných postojů nezanedbatelné části německého obyvatelstva k tehdejší Československé republice.

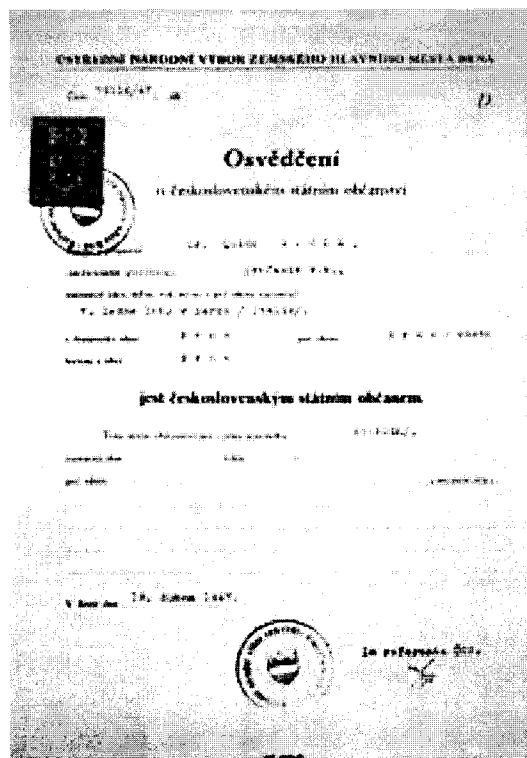
47 Velmi podobné soudní procesy zmiňují ve svých vzpomínkách také bývalý politik Walter Komárek a dramatik Milan Uhde.

SEZNAM ČERNOBÍLÝCH PŘÍLOH

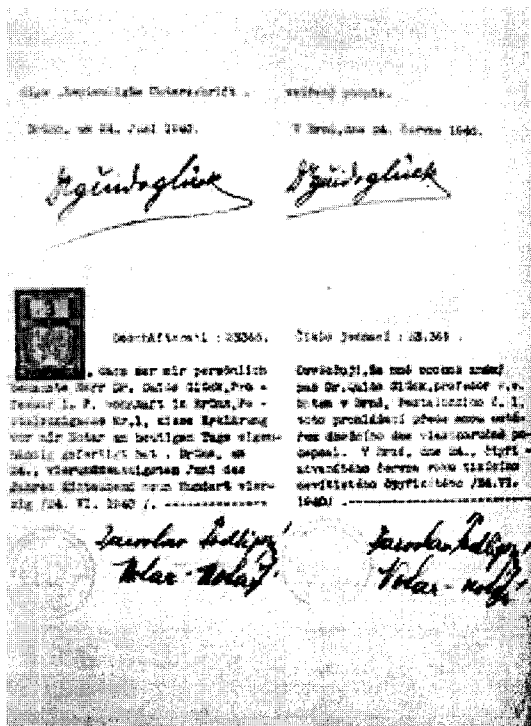
- P1** Ph.Dr. Guido Glück. Potvrzení o politickém smýšlení, 14. 7. 1945. Uloženo v Památníku písemnictví na Moravě.
- P2** Ph.Dr. Guido Glück. Osvědčení o československém státním občanství, 19. 4. 1947. Uloženo v Památníku písemnictví na Moravě.
- P3** Ph.Dr. Guido Glück. Čestné prohlášení, 24. 6. 1940. Uloženo v Památníku písemnictví na Moravě,
- P4** Ph.Dr. Guido Glück. Fotografie, nedatováno. Uloženo v Památníku písemnictví na Moravě.
- P5** Zdeňka Fuchsová. Fotografie, nedatováno. Uloženo v Památníku písemnictví na Moravě.
- P6** Jaromír Fuchs. Fotografie z domovského listu, 16. 10. 1939. Uloženo v Národním archivu Praha, fondu 1420/5 Policejní ředitelství Praha II – evidence obyvatel 1914–1953, list Fuchs Jaromír.
- P7** Ministerstvo vnitra. Námitka říšského protektora, 19. 12. 1941. Uloženo v Národním archivu Praha, fondu 753/3 Zemský úřad Praha – státní občanství a matriční záležitosti 1911–1949, sign. I-5 4149/42, kart. 1261.

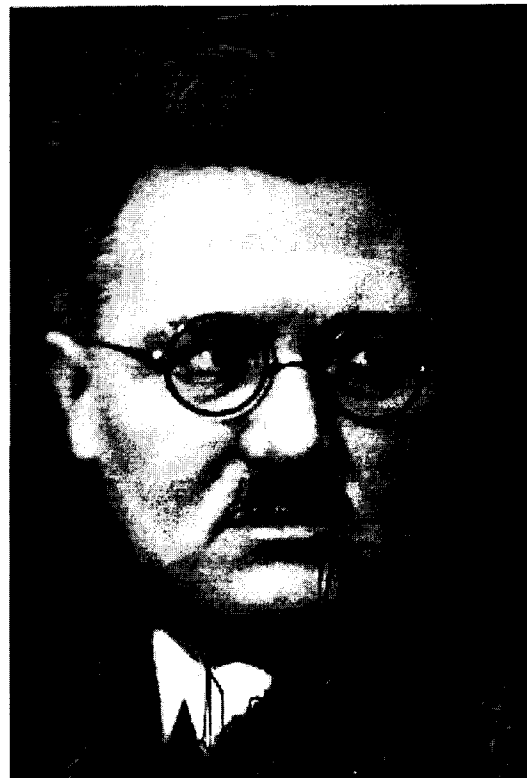
P1 Ph.Dr. Guido Glück. Potvrzení o politickém smýšlení, 14. 7. 1945.

P2 Ph.Dr. Guido Glück. Osvědčení o československém státním občanství, 19. 4. 1947.

P3 Ph.Dr. Guido Glück. Čestné prohlášení, 24. 6. 1940.

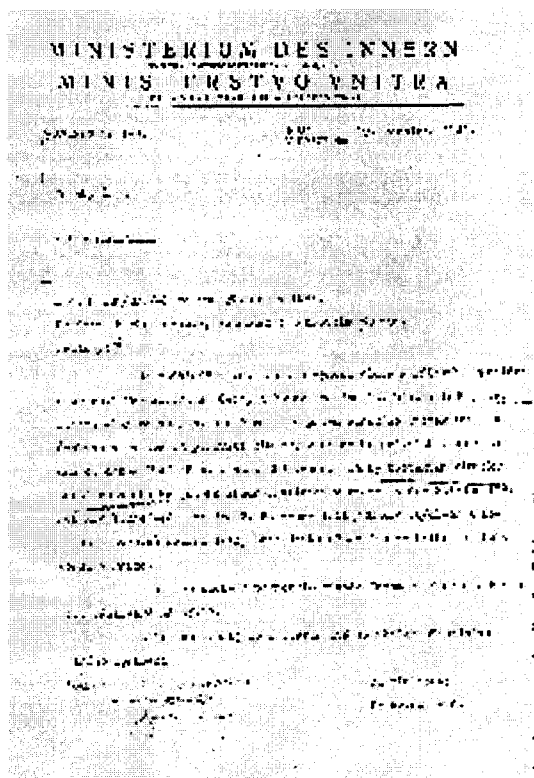
P4 Ph.Dr. Guido Glück. Fotografie, nedatováno.

P5 Zdeňka Fuchsová. Fotografie, nedatováno.

P6 Jaromír Fuchs. Fotografie z domovského listu, 16. 10. 1939.

P7 Ministerstvo vnitra. Námitka říšského protektora, 19. 12. 1941.

JIŘÍ SKOUPÝ

PHDR. GUIDO GLÜCK — KÜNSTLER, BÜRGER UND MENSCH

Der Brünner deutsche Schriftsteller, Kulturschaffende und Antifaschist Guido Glück ist am 7. 1. 1882 im Städtchen Barco / Italien in der Familie eines Gutsverwalters geboren; nach dem Umzug der Familie nach Brünn im Jahre 1885 besuchte er die Grundschule und das deutsche Gymnasium. Er studierte Germanistik und klassische Philologie, im Jahre 1905 wurde er an der Wiener Universität zum Doktor Philosophiae promoviert. In den Jahren 1904 bis 1925 war er als Gymnasial-Professor für Latein, Deutsch und Griechisch in Břeclav und Brünn tätig. Zehn Jahre lang (1923–1933) arbeitete er in der Funktion des Dramaturgen und Regisseurs im deutschen Theater Brünn, war als Theaterkritiker und Beiträger der Brünner Zeitungen tätig. Er schrieb Romane, Gedichte, Dramen, widmete sich der Übersetzung, redigierte und publizierte seine eigene Theaterzeitschrift, beteiligte sich aktiv an der Organisation des Brünner Gesellschaftslebens, war Mitglied vieler kultureller Organisationen. In den 20er und 30er Jahren wertete er seine ursprüngliche nationale pro-deutsche Stellungnahme um und wurde als Propagator des Zusammenlebens der Tschechen und Deutschen und als Kämpfer für die Verbesserung der unhaltbaren finanziellen Situation des deutschen Theaters bekannt. Im Jahre 1933 zog er sich aus der Theaterwelt und dem Gesellschaftsleben zurück; nach seinen eigenen Worten führten ihn dazu Gesundheitsprobleme, wahrscheinlicher tat er das aber mit Rücksicht auf die sich verschärfende innerstaatliche und internationale politische Situation. Zur Zeit des Protektorats trat er als Literat nicht viel auf, ab 1941 betätigte er sich als Deutschlehrer in mehreren Brünner Ämtern; laut belegten Behauptungen damaliger Zuhörer Glücks kritisierte ihr Lehrer im Unterricht oft das nazistische Regime und sagte sein baldiges Ende vorher. In den Jahren 1940–1942 wurde er im Gerichtsprozess in Sachen der Paternität des Juden Jaromír Fuchs, Sohn Glücks Freundin Zdenka Fuchsová angeklagt: Guido Glück erklärte sich vor den Protektoratsbehörden für den tatsächlichen Vater Fuchs' und versuchte, ihn auf diese Weise von dem Konzentrationslager zu retten. Als offiziell anerkannter Antifaschist durfte er mit seiner Lebensgefährtin, auch Antifaschistin deutscher Nationalität Emmy Schwarz in Brünn bleiben, jedoch ohne jede Möglichkeit, sich wie auch immer an dem Kultur- oder Gesellschaftsleben zu beteiligen. Er starb als kranker und unbeweglicher Mensch am 15.8. 1954 an Herzinfarkt. Seinem Tod wurde in Brünn keine Aufmerksamkeit gewidmet und ähnlich wie im Fall vieler anderer deutschsprachiger Schriftsteller in Mähren und Brünn geriet sein Werk bald in Vergessenheit.

24

BRNO V MINULOSTI A DNES

PŘÍSPĚVKY K DĚJINÁM A VÝSTAVĚ BRNA

Sborník v roce 2011 vydalo statutární město Brno,
Archiv města Brna (Přední 2, 618 00 Brno, amb@brno.cz)
Odpovědný redaktor PhDr. František Novák
Redakce a jazykové korektury Mgr. Radana Červená, Ph.D.,
Mgr. Jana Čermáková
Vazba a typografická úprava Martin Pecina
Titulní foto Marie Schmerková,
fotografie na zadní straně obálky
z fondů Archivu města Brna
Sazba a zlom Petr M. Dorazil
Vytiskl Arch — polygrafické práce, spol. s r. o.,
Charbulova 3a, 618 00 Brno

ISBN 978-80-86736-24-2
ISSN 0524-689X

B | R | N | O

Od: SHMB Marek Šamšula [shmb.samsula@volny.cz]
Odesláno: 21. prosince 2016 14:49
Komu: Karban Tomáš, Mgr.
Předmět: Odpověď na Interpelaci

Vážený pane inženýre,

zasílám vyjádření k dotazu RNDr. Vlašína na ZMB Z7/24 ohledně používání fukarů na Ústředním hřbitově:

Úklid na Ústředním hřbitově zajišťuje dodavatelská firma. Tato byla při podpisu smlouvy obeznámena s Vyhláškou města Brna č. 10/2010 s tím, že je povinna ji dodržovat.

Fukary jsou používány při úklidu spadlého listí (při běžném úklidu komunikací a jiných ploch ne), a to jen v případech a místech, když není možná jiná technologie (např. výhrab ze štěrkových ploch). Ve většině případů se fukary používají, je-li listí ve vlhkém stavu. Dále jsou v případě nutnosti používání fukarů uplatňována opatření proti vyvolání prašnosti, a to zejména zakrývací plachty a kropení.

S pozdravem

Ing. Marek Šamšula
ředitel
Správa hřbitovů města Brna, p.o.
Vídeňská 96, 639 00 Brno
tel.: +420 543 210 423
mob.: +420 603 507 549
e-mail: shmb.samsula@volny.cz

25/26

From: Boudová Marie [mailto:Boudova@vzmb.cz]
Sent: Friday, January 06, 2017 7:59 AM
To: dostalova.nikola@brno.cz
Subject: RE: používání fukarů

Dobrý den,

rád bych reagoval na připomínku (z jednání ZMB, Z7/24) pana RNDr. Mojmíra Vlašína, která se týkala používání fukarů.

Jedná se o část z textu našeho článku zabývajícího se ekologií, prací pro veřejnost a údržbou parků, které máme ve správě. Tento článek Vám také pošleme.

V rámci úklidu jsme nuceni v jistých případech používat i tolik diskutované fukary. Snažíme se je využívat v omezené míře na jaře (úklid po zimě) a především na podzim, když padá listí. K likvidaci listí používáme, v součinnosti s fukary, také sekačku, která listí mulčuje do trávníků. Fukary jsou nezbytné při přípravě listí k podrcení a poté pro rovnoměrné mulčování trávníků, které takto získávají nazpět živiny. Připravenou drť z listí lze také použít jako mulč ke stromům a keřům. O této metodě likvidace listí byla natočena reportáž Českou televizí (Události v regionech – Brno, 8. 11. 2016). **Objem listí je tak obrovský, že jiná metoda (např. hrabání nebo vysávání) není reálná.** Foukání listí se využívá pouze za příznivého počasí – tzn. bezvětří, vyšší vlhkost vzduchu, za deště nebo po dešti, aby nedocházelo k výraznějšímu zvýšení množství prachových částic ve vzduchu (v takovém případě se nejedná o porušení obecně závazné vyhlášky 10/2010). Zaměstnanci jsou povinni přerušit foukání v případě, že jsou v jejich blízkosti lidé – návštěvníci parku. Foukání listí je standardním řešením úklidu veřejných prostranství po celém světě.

Pozn.: Ani z technického hlediska nelze tyto fukary používat k vysávání listí. Máme specializované komunální vozidlo, které zametá a vysává, ovšem to lze použít pouze na dočišťování cest.

Spíše nás trápí nečinnost městské policie v případě neukázněných pejskařů. Jednak v parcích lidé běžně nechávají své psy volně pobíhat mimo místa určená pro výběh. Takový pes, který ve většině případů nemá ani náhubek může ohrožovat jiné psy a lidi, především děti. Tohoto jsme byli svědky, kdy středně velký pes porazil dítě, když pobíhal kolem něho. Ať už je pes vychovaný nebo ne, velký nebo malý, uplatňoval bych princip předběžné opatrnosti. Navíc majitel, který nemá psa pod dozorem, si těžko všimne, že po jeho psovi někde zbyl exkrement. Neuklizení exkrementů by mělo být trestáno - více kontrolováno alespoň v okolí dětských hřišť a fitparků – zejména v NKP Park Špilberk.

Dalším problémem je vandalizmus (sprejerství, devastace mobiliáře parku atd...)

Věřím, že pokud by se strážníci MP více v parcích pohybovali, došlo by ke snížení počtu těchto přestupků.

Děkuji

S pozdravem

Ing. Jozef Kasala, ředitel VZmB